№ 49 მარტი 8, სამშაბათი 1888 მარტი 8, სამშაბათი № 49

გაზეთის ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	70
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

იმერია

გაზეთის დასაკვეთად და ყერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისი, ერევანსკაია, ახალ ბებუთოვის ქუჩ., სახლი № 9, ბ-ნ ნიდდიველის საგაზეთოს. გოლოგინის პროსპექტი, წერა-კითხვის საზოგადოების კანცელარიას.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1888 საპოლიტიკო- და სალიტერატურო- გაზეთი 1877 1888

„იმერია“

გამოვა 1888 წელსაც იმავე პროგრამითა, როგორც აქამდე.

ვისაც ჭსურს დაიკვეთოს გაზეთი

ამ 1888 წლისათვის, მიჭმართოს:

ტფილისში ა) თეთონო რედაქციას (ახალ-ბებუთოვის ქუჩა, სახლი ზუბალოვისა, № 9.), ბ) ლ. ბ. ნიდველის გაზეთის საგაზეთოს (გოლოგინ. პროსპექტი, ვიმნაზიის პირდაპირ), გ) „წერა-კითხვის საზოგადოების“ კანცელარიას (სასახლის ქუჩა, ქარვასლა საადგილ-მამულო ბანკისა, № 109, 110).

ქუთაისში: ვარლამ ჭილაძის წიგნის მაღაზიას.

ხონში: ნესტორ წერეთლის წიგნის მაღაზიას.

ბათუმში: მ. ნათაძეს.

ტფილისას გარეშე მცხოვრებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით:

Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“

გაზეთის ფასი დაბეჭდილია გაზეთის სათაურშეკ, ხოლო სრული პირობანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

ტფილისი, 7 მარტი

2-ს მარტს დეპეშა მოვიდა ბერლინიდამ და გვაცნობა, რომ ახალ იმპერატორის ფრიდრიხ III-ის მანიფესტმა ყველგან ძლიერ კარგად იმოქმედა, ნამეტნავად იმ სიტყვებმა, რომ მე ყოველ ღონისძიებას ვიხმარებო ძლევა-მოსილს ომებსაც-კი მოვერიდო და მარტო მშვიდობიანის გზით ვეცდები სახელმწიფოს კეთილდღეობისათვისაო. მართალია, ძნელია ეხლანდელს განათლებულს ფროში კაცმა, იმპერატორის ტახტზედ ახლად ასულმა, გამოტეხილად სთქვას, ომებს ავსტეხო., თუნდაც გულში ეგ ედგას, მაგრამ იმპერატორ ფრიდრიხის მანიფესტში ეგ არ-სურვილი ომისა მეტად ძლიერის სიტყვებით არის გამოთქმული და საგულისხმიერად გამოთქმულია სამშვიდობო სიტყვები უფრო მეტის ყურადღების მისაქცევად.

ამ მანიფესტს რომ ზედ დავურთოთ რესკრიპტი, თ. ბისმარკთან მიწერილი ახალის იმპერატორისაგან, მაშინ ხომ უფრო ცხადად დავინახავთ რა ჭსურს და რა გზაზედ ჭდგება ახალი იმპერატორი გერმანიისა. ჩვენის ფიქრით, ეს რესკრიპტი უფრო დიდ-მნიშვნელობიანია გერმანიისათვის, ვიდრე მანიფესტი. დეპეშები გვარწმუნებენ, რომ ამ რესკრიპტში იმპერატორი ფრიდრიხი გულითადს მადლობას უთვლის თ. ბისმარკს დაუძინებელ მრომისათვის და აცხადებს, რომ მე იმპერიის გამგეობა მსურსო კონსტიტუციისა და კანონების თანხმად და ამ გზით ნივთიერს და სულიერს წარმატებას ერისას გულ-დადებით შეუდგებიო.

გერმანიის იმპერიას არც აქამდე აკლდა მზრუნველობა მთავრობისა, მაგრამ ყველამ ვიცით, რომ თ. ბისმარკის შინაური პოლიტიკა, რომელსაც საგნად აქვს ეგ ნივთიერი და სულიერი წარმატება ერისა, როგორდაც ჭკოზწლობდა და აგებული იყო უფრო ძველს მოძღვრებაზედ, ვიდრე ახალის დროის წესსა და რიგზედ. ყველაფერს სხვას რომ თავი დავანებოთ, ისიც საკმაოა საბუთად მოგიყვანოთ, რომ თ. ბისმარკს თვალში ეკლად ჭქონდა გერმანიის პარლამენტი, ესე იგი, კანონ-მდებელი კრებული გერმანიის ერის წარმომადგენელობისა. ამიტომაც თ. ბისმარკი არც ერთს შემთხვევას არ დაჭკარგვდა ხოლმე, რომ არ გაჭმკლავებოდა პარლამენტს, როცა პარლამენტი იმის სურვილისამებრ არ იქცევოდა და არა ერთხელ უკადრისადაც ზურგი შეუქცევია თავის მოპირისპირე პარლამენტისათვის. ჩვენ ადრევეცა ვსთქვით, რომ აწ განსვენებული იმპერატორი ვილჰელმი თ. ბისმარკის თვით-ნებობას უფრო მხარს აძლევდა, ვიდრე გერმანიის ერის წარმომადგენელობას. არც იმპერატორი ვილჰელმი იყო დიდი მომხრე პარლამენტობისა.

ეხლა-კი ახალი იმპერატორი ფრიდრიხი, ტახტზედ ასვლის უმალვე, თავაზით და ტკბილად ეუბნება თვითონ თ. ბისმარკს, მე მსურს კონსტიტუციისა და კანონების თანხმად ვმართო. ჩემი სახელმწიფოვაო. ეს იმასა ჭნიშნავს, რომ მე ვერ ვუმხრობ იმას, ვინც პარლამენტს, კონსტიტუციის და კანონების ძალით არსებულს, აუხირდება და წინ გადაეღობება თვითნებობითა და ძალ-მომრეობითაო. ჩვენა გვგონია, რომ ზემოხსენებულ სიტყვებს რესკრიპტისას სხვა მნიშვნელობა არ უნდა ჭქონდეს, ნამეტნავად თუ სახეში ვიქონიებთ, რომ იგი სიტყვები საკუთრად თ. ბისმარკის მიმართ არის მიქცეული. ჩვენ ესეცა გვგონია, რომ თ. ბისმარკი უგემურად შეიკრავდა წარბს, როცა ამ სიტყვებს თვალს მოჭკრავდა.

ძლიერება მთავრობისა კანონების თანხმად ქცევაა, ეგევე ქცევაა უტყუარი და სარიდო თავ-მდები ერის კეთილდღეობისა ყოველ მხრით, ხორციელად თუ სულიერად. აი გერმანიას რა მოსწონს და რა უხარიან ახალის იმპერატორისა, რომელიც ქვეყანას უქადის მშვიდობიანობას და გერმანიას—კონსტიტუციისა და კანონების თანხმად გამგეობას და მართვასა. გარეგან მშვიდობიანობა და შინ კანონიერობა—აი ეს ორი საგანი დაუდვია ვალად თვისად იმპერატორს ფრიდრიხს და თუ თავისი მზრუნველობა ამას მიაქცია ადამქისამებრ, მაშინ უტყუარი განაჩენი ერისა უკეთესს ხელმწიფეთა მორის ჩასთვლის ამ ახალს ხელმწიფესაც.

ასეა თუ ისე, ფრიდრიხი იმპერატორად შეიქმნა თუ არა, ცოტად დასცხრა და განელდა ის გაძლიერებული შიში ხვალისა, რომელიც ასე ძლიერ უხუთავდა დდევანდლამდე სულს მთელს ევროპასა. ხომ არც ძველს იმპერატორს ჭსურდა ომისა და ჩხუბის ატეხა და რატომ მაშინ არა სცხრებოდა და არა ჭნელდებოდა ეს შიში? იმიტომ-რომ შიშის მიზეზი თ. ბისმარკი იყო და ვილჰელმის დროს ხომ თ. ბისმარკი ყოველად შემძლებელი კაცი იყო და მარტო თ. ბისმარკის ძლიერი მარჯვენა ატრიალებდა სვე-ბედს ქვეყანისას. ეხლა-კი ეს ამბავი ეჭვიანობს. ეს ეჭვიანობა ეტყობა ბერლინელ ჟურნალ-ებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გადმოთარგმნულ იქნება ქართულს ენაზედაცაო.

*** დ. კეზელის საქმე სასამართლომ გადადო განსახილველად 21 მარტისათვის.

*** ჩვენ ღვინოს ახალი ბაზარი უჩნდება. ციმბირის მდიდარს კაცს, გვარად პოლიაკო

ს, რომელიც ეჯერობს სემიპალატინსკის ქალაქში, მოუწერია თავის ნაცნობებისათვის ტფილისში: შემატყობინეთ დაწერილებით, რა პირობით შეიძლება გამოვიტანო კახური ღვინო საქართველოდამაო.

*** ხვალიდამ დაიწყება თათრების დღესასწაული ნავროზ-ბაირამობა. ტფილისშიაც ჩვენებური თათრები დიდის ამბით დღესასწაულობენ ამ უქმე დღესა. თათრის მეიდანზე დიდი ჩოჩქოლია, დუქნების წინ დიდ-ძალი ხილი და კამფეტებია გამოფენილი და ეჯერობა გაჩაღებულია.

*** ყველიერის უკანასკნელს დღეებში ტფილისის ქუჩები ძალიან გაცხოველებული იყო. ყველგან სიმღერა და ზურნა-დაფის ხმა მოისმოდა. შექეიფიანებული ხალხი მრავლად გამოფენილიყო ქუჩებში. ფაეტონერები ისეთის სისწრაფით დაჰქროლავდნენ, რომ ძნელი დასაჯერებელია, არავინ არ გაეტანათ ქვეშ. ცხენის რკინის გზის ეგზეკუტორები სწრაფად დასრიალებდნენ. ხარფუხში ორი ვაჟი ერთმანეთის დაეჯახა და კიდევ კარგი, რომ უბედურება არა დატრიალდა-რა.

*** ფოთიდგან გვწერენ, რომ აქ მოჰკლეს აქაურის რკინის გზის სადგურის უფროსი, დავაკოფსკი. მკლელი რკინის გზის მოსამსახურეები. ამ კაცის-კ�eლის მიზეზად იმის ასახელებენ, რომ განსვენებულსა და ყველა მოსამსახურეთა შორის დიდი უსიამოვნობა და სამდურავი იყო. ჩამოვარდნილიო. მოკლულიცა და მკელელიც ჩამომავლობით პოლ'შელები არიან.

*** სოფ. ძველ-გავეზი (თელავის მაზრა): ჩვენში გაერცელდა ქურდობა, კაცის-კვლა და ხხეა-და-ხხეა ავადსაკმა. გაილესა დაჟანგებული ხმალ-ხანჯალი ღამის რაინდებისა: ჰკუწავენ ხარებს, კამბეჩებს, ძროხებს და სხვა პირუტყვებს ისე, როგორც საკუთარმე ხორცსა. ძნელად ისე გაიაროს ღამემ, რომ ურმით ან ხარი, ან კამბეჩი და ან სხვა რომელიმე შინაური პირუტყვი, გაზეგ ჩამოკა ფული ან შემოიტანონ სოფელში. დუქნების მტერეგა ხომ განავარდებული აქვთ ამ ღამის რაინდებს; ღამეში ხან ერთი და ხან ორი დუქანი ანუ სახლი უნდა გატეხონ. ამას წინად გასტეხეს ვ. არუთინოვის დუქანი და მეკონდახისა, ხოლო სახლი ნატრონ შეილისა. სამსაეე კარგი ზარალი მისცეს. თვითოეულს ამათგანს ხუთიდგან ათ თუმნამდის ექნება ზარალი.

ამას თავი დაევნებოთ, ჯანი გავარდეს პირუტყვებსაცა და ნიეთებსაც; კაცი მხნე და გონიერი ამათ ისევ მალე მოიპოვებს, მაგრამ მკედარს კაცს-კი არა ეშველება-რა, კაცი მოკვდა ერთხელ და მორჩა. დარჩა მხოლოდ იმის ცოლ-შვილი ობერტალი, მშიერ-მწყურვალი და სხვის ხელში შემაყურებელი. აი ამ ერთის კვერის წინად შიგ შუა ბაზარში იმსხვერპლა ერთმა მეფუქნემ აქაური გლეხი მერება. მერება წისქვილიდგან გამოსულიყო ბაზარში და აქ ენახა ორი კაცი, რომლებიც შეუბრალებლივ სცემდნენ ერთმანეთს. მერება წაესარჩლა დაჩაგრულს მეზობელს, ჩასდგა შუაში და აშველებდა. ამ დროს გაბრაზებულმა მეფუქნემ გამოიძრო ხანჯალი და საშინელის ძალით ჩასცა. ხანჯალი თითქმის ნახევრამდის ჩაერჭო და მერება უსულოდ დაეცა დედამიწაზედ.

*** ბათუმი: ორშაბათს, 29 თებერვალს, ქართულის სცენის მოყვარეებმა წარმოდგენა გაჰმართეს და ითამაშეს ორი პიესა ცაგარლისა «ბაიყუში» და «ხანუმა» ბათუმის ქართულ სკოლის სასარგებლოდ. წარმოდგენაზე დიდ-ძალი ხალხი დაესწრო, განსაკუთრებით მაჰმადიანი ქართველნი. მოთამაშეებმა, როგორც სცენის მოყვარეთ შეეფერებათ, თავიანთი როლები ძალიან კარგად აღასრულეს. რამდენიმე წელიწადია, ბათუმის მცხოვრებლს არ უნახავთ ამისთანა მშვენიერი და მხიარული წარმოდგენა; ამიტომაც ხალხი ძალიან მადლიერი დარჩა და გამოაცხადა სურვილი: კარგი იქნება, კიდევ გამართოთ წარმოდგენაო.

შემოსავალი გვარიანი უნდა ყოფილიყო, რადგანაც მთელი თეატრი სავსე იყო მაყურებლებითა და ბილეთებიც სულ გაყიდულიყო.

*** ერწოს-ხეობა: წარსულს ზაფხულს აქ სოფ. ბალების-ხევში იყიდა მამული რამდენმემე მდიდარმა რუსმა: ბბ. ნიკოლოოზ შჩერბინინმა, პაველ პაელიაკოვმა და სხვებმა, და კიდევაც ააგეს დიდი შენობა. ამ მოძალელ გაზაფხულიდგან განზრახავ აქვთ ამოეშაონ ორთქლის წისქვილები. მაშინვანი ბაქოდგან უნდა მოიტანონ.

*** აჭარა: ქვემო აჭარაში გაჩნდა რაღაც ავადმყოფობა, რომელსაც ჩვენებურად მარჩობელა ჰქვიან (თათრულად «ბოლმაჯა»); ამ სნეულებით ავადგახდა ორასზე მეტი კაცი. «მარჩობელამ» იმსხვერპლა 30 ეაკი თუ ქალი; ნამეტურ ხელი მოჭკიდა ბავშვებს. მთიერობამ ყურადღება ათხოვა ამ გარემოებას და ექიმიც გამოგზავნა, მაგრამ მოეღება თუ არა ბოლო ამ მოსახადს ავადმყოფობას, ძნელი სათქმელია. მიზეზი ამ სნეულებისა, როგორც აქ ამბობენ, ზამთრის იშვიათი კარგი დარებიაო.

25-ს თებერვალს აჭარაში ერთი აღელი თოვლი მოვიდა და გასტანა სამს დღემდე.

*** ლამის ათს საათზე, 6-ს მარტს, ეთი თათარი, შეიარაღებულნი ხანჯლებითა და ჯოხებით, დაეცნენ რკინის გზის „ბუტკას", № 268, მე-294 ვერსტზე. ავაზაკებმა გასტეხეს ბოსელი, წაიყვანეს ორი ძროხა, ხუთ და ორი ცხვარი და თავში დასჭრეს ივანე სიანაშვილი, რომელიც „ბუტკაში" იყო მებუტკის მაგივრად; ნიოლოოზ ანტონოვი უცემიათ ჯოხებით. ავაზაკებისა და საქონლის ბაგესს უკვე შესდგომიან.

*** 6-ს მარტს პირველს განყოფილებაში ვიღასაც მოუპარავს ივანე მიქაელსთვის სხვა-და-სხვა ნივთი 238 მანათისა და ფულად 80 მანათი. ქურდს ეძებენ.

*** 5-ს მარტს ერთი ვიღაც ჯარის-კაცი ჩეიდგა ათს სტოლის ახალის ვერცხლის ჩანგალს. პოლიციის ჯარის-კაცმა, ნადირაშვილმა, იეშვი იიდო, გაიარა ჯარის-კაცი, გამოართვა ჩანგლები და ჭკოთხა: სადგან და როგორ იშოვეთ. ჯარის-კაცმა მიატოვა პოლიციელი და გაიქცა; ნადირაშვილმა ვერ მოასწრო იმისი შეპყრობა და ვერც ტანისამოსზე შეუნიშნავს, თუ რომელს ჯარში მსახურობს.

ᲨᲐᲕᲘ ᲝᲠᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

ვინც ყოფილა გუშინდელს დღეს ტფილისში, კარგად ეცოდინება, როგორა დღესასწაულობს ამ დღეს მთელი ტფილისი. ტფილისის ოთხივ მხრიდგან ზურნის ხმა გაისმის ისე, რომ კაცის სმენა ვერ გაარჩევს, სად და რომელ ადგილას უკვრენ ზურნასაო.

საკვირველი დღეა ეს პირველი დღე დიდ-მარხვისა. ამ დღეს შაე-ორშაბათსაც ეძახიან, ყეენობასაც და ნამეცეცობასაც. პირველი ორი სახელწოდება საისტორიოა და ამიტომ პატივ-საცემია, მესამე-კი ღორ-მეცელების და გემოთ-მოყვარეთა მოგონილია. ამ ცოდვიანებს ძალიან მიუჩვეიათ ხორცი სილაღეს და ამ დღესაც არ უპირობენ სულს სამსახურს. ერთი მამა-პაპურად ჩაითვრებიან და ერისა და ბერის წინაშეც ისაა აქვთ გასამართლებელ საბუთად, რომ ნამეცეცობაა.

შაე-ორშაბათს და ყეენობას-კი საისტორიო მნიშვნელობა აქვს. ამ დღეს ქართველების მოთმინებას ბოლო მოჰღებია, მტარვალის ჩაგვრა და ულელი ეელარ აუტანიათ და უსამართლო დენას მთელი საქართველო მტრის საწინააღმდეგოდ ფეხზედ დაუყენებია. მე-XVII საუკუნეში, სწორედ ამ დღეს, ხალხი მიჰყვეია შაჰ-აბასის ერთს წარმომადგენელს, ქეყნის მტერისთვის ჯერ მური წაუგლესიათ პირზედ, მერე ვირზედ უკუღმა შეუსვამთ, კუდი ხელში დაუჭერინებიათ, ამ სახით მთელი ტფილისი შემოუტარებიათ და ბოლოს მტკვარში გადაუგდიათ.

ისტორიის ამ შესანიშნავ ამბავს უველია, უველია მთელი ორი საუკუნე და აი დღეს, ორასის წლის შემდეგ, ხალხი იმავ შაე-ორშაბათს უქმობს, წუეველა-კრუელეთი და კეტების ჰაერში ტრიალით იხსენიებს იმ შავსა და ბნელს დღეს საქართველოსათვის.

ისეა ხალხის ძველ-რბილში გამჯდარი ეს ჩვეულება, რომ ტფილისის თითოეულს უბანს ეყოფილ წელიწადს თავის უბნის ყეენი გამოჰყავს. ამოირჩევენ ხოლმე ადრევე მთელს უბანში ერთს კაცს და იმას მიანდობენ ყეენის მოვალეობის ასრულებას და იმანაც, მეტი ღონე არა აქვს, უნდა იკისროს ეს მინდობილი საქმე, თუ მთელის უბნის მტრად გახდომა არ უნდა, თუმცა მეტად არა-სასიამოვნო თანამდებობა-კია.

აგერ გათენდა დიდ-მარხვის პირველი დღე. ტფილისის ყველა უბანში ზურნა აჭიკნდა. შორიდგან ცხენოსანი და ეა ქვეითი ხალხი გამოჩნდა. ხალხს წინ მოუძღვიანან ხელ-ჯოხიანები. ხელ-ჯოხიანებს უკან მოსდევს ტაკიმასხარა ყეენისა, იმას მოსდევს მეფე-დედოფალი ცხენებით; მეფე-დედოფალს ქართული ტოტებიანი გვირგვინი აადგია თავზედ. მეფე-დედოფალს თან ახლავს თავისი ამალა და ამალას ყეენი მოჰყვება. ყეენი, როგორცა ვსთქვეთ, ვირზედ, ან ცხენზედა ჭნის და ხელებში დიდი დავთარი უკავია; ამ დავთარში სწერს, ვისაც ხარჯს ახდეინებს. ყეენის დიდ-ყურა რაშს გარს ხელ-ჯოხიანები არტყიან და გამელელ-გამომველს გზას უღობავენ, რომ რამდენიმე შაური გადაახდეინონ ყეენის სასარგებლოდ.

ერთის უბნის ყეენს ნება არა აქვს მეორე უბანში გადავიდეს, თორემ თუ ორი ყეენი შეხვდა ერთმანეთს, უეჭველად კეტებით ბძოლა მოუხდებათ. რა-კი ყეენს მთელს უბანს მოატარებენ, ყველგან მოჰკრეფენ ხარჯს, ბინდისას წაიყვანენ და მტკვარში გადისერიან, ისეთს ადგილას-კი, რასაკვირველია, რომ არ დაირჩოს. ამის შემდეგ-კი მოგრეველის ფულებით მშვენიერს ლხინსა ჰმართავენ და ყეენისაგან დახსნასა და იმის სიკვდილს უქმობენ.

რასაკვირველია, ორას წელიწადში ბევრნი უცელია ფერი ყეენობას. მაგალითებრ, ზოგიერთის უბნის ყეენები სამსახურიდგან გამოგდებულ «პინინეა კაპიტენებს» მუნდირებში არიან ჩაცმულები; ზოგს მურის მაგიერ ხელთქმნილი ნიღაბი აქვს სახეზე ჩამოფარებული; თვითონ ყეენს გადმობრუნებულს ტყაპუტს აცმევენ და სხვანი. გუშინ ერთი ყეენი აქლემზე შეესვათ და თავზე შაქრის ქაღალდის ფაფუხი დაეხურათ. ურმის თვლებზე კიდევ ლუგანის ქარხნის ზარაბანი ედოთ; პოროსკაში კამბეჩები ჰყვანდათ შებმული. წინ მიუძღვოდნენ შეპორკილებული ტუსაღები, რომელთაც გარს შუბიანი ჯარის-კაცები მისდევდნენ. ქალაქის გამგეობის წინ კიდევ ყეენად ჰყავდათ ჯერიანი პოლკოვნიკი და ხარჯსა ჭერეფდა ეიღაც ვიც-მუნდირიანი კაცი. ერთის რომელღაც უბანს ეკიპაზის პოლიტიკური გამშვავებული მდგომარეობა აუღია და კამბეჩებით შემბულ პოროსკაზე შეუხამა გენერალი ბულანჟე და თავადი ბისმარკი ერთად, თითქო იმის თქმა უნდოდა, რომ გერმანია და საფრანგეთი შეერთდებიანო...

ᲡᲐᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲝ ᲛᲐᲢᲘᲜᲔ

(დ. კეზელისა და გ. დანილოვის საქმე)

პირველ მარტს ტფილისის მეორე განყოფილების მოსამგებელ-მოსასამართლეს უნდა განეხილა ბ-ნ დავით კვნიტლის საქმე, რომელსაც ეჩიკის ნაფიცი ექვ

ზოგადოებას, რომ სხვა დოსე არა ონდაო და ეს სიტ ჩამდგენინეს სხვა-სხვა ზნეობითნ მიზეზებმა. რაგ-ეს მიზეზები დღეგალს არ კიცით, -ოა, ბ-ნმა სჩჩატურიანენმა ავგეხსნა-ნნმა სჩჩატურიანენმა ძალიან ვრცელად ბარაკა. ის ამბობდა, რომ ბ-ნი გე-ი კაი სანაა იღებს მონაწილეობას კიდობრივ ლიტერატურაში, ჯერ ქარ-ულ გაზეთებში სწერდაო და მერე რუ-ულებში დაიწყო წერაო. უწყალოდ ამცინებდა კეზელი აქაურ ქართველ ახალ-გაზდობის ბიუროკრასიას და ნაკლო�es-ებებას და ამიტომ ბევრი ლიტერატურუ-ლი მტერი ჰყავს. როცა «Кавказ. Обоз.»-ე ძოიბეჭდა, ბ-ნი კეზელი, ამ გა-ზეთის თანამშრომელი, უსაქმოდ დარ-ჩა. სწორედ ამ დროს დანიელოვმა მიაა-წერა კეზელი ერთის გზის სამსახურში ინჟენერად დანიდგაის ასოდა-მახლო მდე-ბარე მაწების შესეიდვის საქმისათვის. კე-ზელი თანახმა გახდა და სრულებით არ იფიდა, თუ რა საქმეს ჰკადებდა ხელს. ამ დანაბა ამ სამსახურს თავი, რაკი მიეჭვდა, რომ ამისი ახალი ხელობა ეკან-რისი და კაცის დირსების დამამცირებე-ლი საქმე იყო. ამსახურა კეზელმა სულ რეა, თუ ცხრა თთეე. სანამ კეზელი დანაბებდა თავს სამსახურს, ისა და და-ნიელოვი კარგად იყენენ ერთმანეთში. გა-ზეთ «Нов. Обоз.»-ეს ერთ-ერთს ნომერში დაბეჭდა ხიდრაბეგიანთ წასაკ-ითების თანაბაზედ ხაშერადვე მოწერი-ლი ამბავი, რომელშიაც დამწერი ამ-რალებდა დანიელოვს, რომ ალარბაებს ხაფხს და ულელამა-ბერად სტოკეებს ამბის, კინც გუშინ მდიდარი და შემდებული იყოო. ეს წერილი კეზელს არ დაუწერ-ია, ამბობდა ბ-ნი სჩჩატურიანი. ბ-ნმა დანიელოვმა მიიტანა «Нов. Обоз.»-ს რედაქციაში კეზელისაკენ მონაწერი წერა-ლები, მაგრამ რედაქციამ სოქვა, კეზმა წერილე ბაბო წაკ ითხა და მიანდო პა-სუხი კეზელს. კეზელმა დასწერა თავისი «Зигзаги» და მოაწერა ნაშნობადი ეს-ეკვლონიმი „Зоилъ“. ამ კეზელი სდებ-და დანიელოვს წინად ალიშნელის წერი-ლის ბრალს სიდრაბეგიანთ გაკლარბე-ბის თანაბაზე და თან ასასხლებდა ახალს ამ გეგრის საქმეებს, მდიკანისა და ბაჭრა-ბისას. დანიელოვმა, რომ კეკლარაფერი გა-აწყო, მიეჭმართა უეიარსსდა ეკანდრასს ლო-ნის-ძიებას: გაკარეცელ ხალსნი ბ-ნ კეზელის წერილებიდან ამ-ა-ოჭ ამონაგლეკეი ადგილე-ბი, რომლებიც ლაჭამს სცნებენ ბ-ნ კეზე-ლის ბაჭტოასნებს. მაგრამ კაცმა თავიდამ ოდოდმდე რომ წაიკითხოს ეს წერილები, ეკან სხვა ანრნ კამოიტანს. ამოგლეკეი-ლის სტრიქონებით ეკეკლაფერს გადასხვა-ლებენ ადგილი საქმეთა, კანაგრძობდა ა კეზელის ეკქმალი. ამოგწრილი სტრო-ა იყო მაგალითად ამ გეგარი: «მე ...ოდად შეკსმანე რეანის გზის ...ატანა მიწა», «ჩემს წინად ...ოდა ...ა ...ეკეკლანი თავიანთ ნამუსს ...ედიდენ მ... ...ს ყოდვის მაგიერ». დანიელოვმა, რ...ორც უფრო გამოცდი-ლმა და გაოსტატებულმა კაცმა, შეანა-ხ კეზელის წერილები. ბ-ნი კეზელი-ი ბრტო წერით სცნოვრობს, კალმის კა-ცია, სსეკფერის თავლიი ეეეფრებს ცხოვრებას და ამიტომ არ შეეანახავს ბ-ნ დანიელოვის წერილები. კეზელის წერი-ლებიდამ ამოგებული ნაწეკეტები ჭკმანდან და ეკეკლან დაატარებდნენ თ. ავ. წერე-ოელი, თ. ი...ე მაჩაბელი, თ. დ. ერი-ნოვი და ბ-ნი ა. ლეკლაძე. ერთსელ ბ-ნმა ლეკლაძემ „Нов. Обоз.“-ეს რე-დაქციაში, როცა ბ-ნს კეზელზე ჩამო-ერდა ლაპარაკი, ეამიამბეს: „კეზელზე, ...ნოვი, ნურას დაპარაკობთ: ეი რა ...ეი და რასს სწერს თქვენი კეზელიო“. ...ელს მეტი ლოსე არა ჭკონდა, კეზელ-მოსულმა და ალელეკეზელმა მიეჭმართა ხელიო გაბაბრეკებას. მე ჩემდა თავად არ გამართლებო, სთქვა ბ-ნმა ეკეკლმა, კეზელის მსრნი ამ გეარად თავის გამარ-თლებას, მაგრამ უნდა მოკასსენოთ, რომ საქმე აქ ბეკლია, ტაქმერამტერი. გერმანიაში, მაკალეთად, ნიალ სმაკეთ ალალ ეთაკალებთ, სიფერნეკეთში-ეი ხელიო ეკალსა ხმირი ამბაკეა. ეს საქმე რომ დაწერილებით ეახსნას, საკმა-რაა, დასსრულა ბ-მა სჩჩატურ-ანმა, ზემოსსენებულის მოწმების მო-წვეკეა და წერილების სრულიად წარმო-დგენ.ბ-ნის დანიელოვის კეკმალმ,ბ-ნმა პო-ლტარაეკამ სთქვა შემდეგი. დანიელოვს არ მოუწეკეია ბ-ნი კეზელი; ამ უკანასს-კნელმა თითონ ითხოკა რეანის გზაზე სამსახური ეიდრე ბ-ნი კეზელი ასრულე-ბდა აკენტის თანამშემბობას, დანიელოვს და ამის არავითარი უკმაყოფილება არა ჭქონიათ, მაგრამ რაკი დანენა თავი სა-მსახურს; დაიწყო «Нов. Обозр.»-ში დანიელოვის წინააღმდეგ წერა. დანიელო-ვმ მაჭმართა რედაქციას, ამის ასახსნელად თუ რა სასათაოსა ბ-ნ კეზელის წერი-ლები, სთხოკა, ფრთხილად მოაქცეკნენ ამის ნათკაამს და დასამტკიცებლად წარედგენს ადრე ბ-ნ კეზელისაგან მსა-თან მინაწერი წერილები. რაც შეეხება თითონ წერილს, «Нов. Обоз.»-ში დაბეჭდილს და ბ-ნ კეზელის ფსეკდონი-მით ხელ-მოწერილს, უნდა ვსთქვათ, „ანაგ-რძო ბ-ნმა პოლტარაეკამ, რომ ხიდრაბე-გიანთ საქმე, რომლისათვისაც ბ-ნი კეზე-ლი ისე ამბაკებს ბ-ნს დანიელოვს, სულაც დანიელოვს არ უწარმოკია სასამართ-ლოში: აწარმოა მეორე ეეკალში, ბ-ნ ეეე

თა ყვანი სკეს გარდაცვალებულ იმპერატორ ვილჰელმის გვამსა.

ბუნენეაუტი. დღეს დაიწერეს ჯვარი პრინცმა ოსკარმა და ქალმა მუნკმა.

პეტერბურგი, 4 მარტი. გამოცხადებულია ცვლილებანი და დამატებანი სისხლის სამართლის წარმოების წესდებისა შესახებ თანდაუსწრებელ განსამართლებისა.

ბერლინი. ყველა ქუჩებზე, რომელზედაც უნდა გაეარნა სამგლოვიარო პროცესიას, დიდ-ძალი ხალხი შეიკრიბა, თუმცა ათი გრადუსი სიცივე იყო; სამხედრო წოდების კაცნი შინელებში იყვნენ; სახლები და ფანჯრის ბოძები ამოფარდაგებული იყო შავად; ყოველს 20 ნაბიჯზე იდგა მრავალ-სანთლებიანი შანდლები; პარიკის მოედანზედ ეშენართ დიდ-ძალი დაფნის გვირგვინები, შავის სარტყლებით მორთული; ბრანდენბურგის მოედანზედ იყო გამართული დიდების კარი, მორთული ყვავილებით; სობოროს წინ იყო უშველებელი ქანდაკება ქრისტესი შავებში. 11 საათზედ ზარების რეკა და სობოროში წირვა დაიწყო. იმპერატორი ვერ დაესწრო დასაფლავებაზედ. ბისმარკმა და მოლტკემ ცერემონიაში მონაწილეობა არ მიიღეს. მემკვიდრე პრინცი სობოროს შუა-გულში იდგა იმპერიის დროშას ქვეშ; მემკვიდრე პრინცის ახლო იყვნენ უმაღლესნი სტუმარნი და წარმომჯგენელნი დიდთა სახელმწიფოთა. 12 საათსა და 45 წუთზედ, როცა სასახლის მოძღვარმა აკურთხა მიცვალებული, დაიწყეს თოფებისა და ზარაბაზნების სროლა და ამის შემდეგ პროცესია გაემართა შარლოტენბურგისაკენ, საცა მაგზოლეია. იმპერატორი ფრიდრიხი ფანჯარასთან იდგა იმ დრომდე, ვიდრე ზარაბაზნის სროლამ არ აუწყა, რომ ცერემონია გათავდაო. 7 საათზედ ბერლინის სასახლის სურათების გალერეაში საგვარეულო სადილი იქმნება გაშლილი, რომელზედაც უმაღლესნი სტუმარნი დაესწრებიან.

გარდაცვალებულ იმპერატორის ... ძს სხვათა შორის ედგა დაფნის ... ერგვინები, მოსკოვისა და კიევის გერმანელთა დეპუტაციის მიერ მოტანილი.

პარიჟი. ბულანჟემ გარდასწყვიტა, რომ სამსახურიდგან არ გადადგები ჩემის ნებითაო. იმის მომხრეებს განზრახვა აქვთ, რომ ყველგან ბულანჟეს კანდიტატობა გამოაცხადონ, სადაც-კი შესაძლებელია.

ბერლინი, 5 მარტი. გაზეთები ამბობენ: ... გაძლიერდა იმედი, რომ რუსეთისა და გერმანიის შორის მეგობრული დამოკიდებულება ჩამოყალიბდაო და ამ ორ სახელმწიფოთა შორის ევროპის ხელ-შეკრულების შესახებ აღძრული ლაპარაკისასაბოლოოდ მიანიეთ, მაგრამ ... ნეთ, რომ ხელ-შეკრულების ... ურველი დადგენა ადვილად მოიერხებელი არ არისო.

... იმპერატორი ფრიდრიხი უკეთ არის.

პარიჟი. გენერალ ბულანჟეს მა... მე-13 კორპუსის კომანდირად ... ბნულ იქმნა გენერალი ეორნო.

5 მარტი

პეტერბურგი. გუშინ, იმპერატორ ვილჰელმის დასაფლავების დღეს, ლიუტერანთა წმ. პეტრეს ეკლესიაში გარდახდილ იქმნა მიცვალებულის წირვა და ამ წირვაზედ დასწრნენ: მათი იმპერატორებითი უდიდებულესობანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატრიცა, დიდნი მთავარნი და მთავრინანი, სახელმწიფო საბჭოს წევრნი, მინისტრები, სენატორები, უმაღლესის სასახლის კარის-კაცნი, საღიპლომატო კორპუსის წევრნი, გენერალები და შტაბ-ოფიცრები. ხელმწიფე პრუსიის საგვარეულო ალექსანდრე II რაზმის მუნდირით იყო და „შავის არწივის“ ლენტი ჰკონდა გაკეთებული.

სტამბოლი. მოლოდინი აქვთ, რომ ოსმალეთი ბერლინის კაბინეტის პოლიტიკის გამო უფრო თამამად იმოქმედებს ბოლგარიის საქმეში, რადგან ბერლინის პოლიტიკამ სულთანზე კარგი მოქმედება იქონიაო. ამბობენ, უეჭველია დიდი ვეზირი სამსახურიდგან გადაყენებულ იქმნება, რადგან იგი წინააღმდეგი იყო ყოველთვის, რომ ბოლგარიის საქმის გამო ოსმალეთმა ენერგიულად იმოქმედოსო.

პარიჟი. საპარლამენტო წრეებში ამბობენ, რომ განზრახვა აქვთ ბულანჟე სამხედრო გამომძიებელს კომისიას მისცენ, რათა გამორიცხულ იქმნას ჯარიდგანაო.

6 მარტი

პეტერბურგი. გაზეთს «Гражданинъ»-ს კელავ ნება მიეცა ცალკე ნომრობით ყიდვისა.

ბერლინი. მემკვიდრე ცესარევიჩი და დიდნი მთავარნი ნიკოლოზ და მიხეილ ნიკოლოზოს ძენი გუშინ საღამოზედ დაბრუნდნენ უკანვე პეტერბურგისაკენ.

ვარნა. ბოლგარიის მმართველებს განზრახვა აქვთ პასუხი მისცენ ოსმალეთს იმ ნოტაზედ, რომლითაც აცანდებს, რომ კობურგელი უკანონო მთავარიაო. ამ პასუხს მისცემენ მაშინ, როცა იმპერატორ ვილჰელმის გარდაცვალების შემდეგ გამოირკვევა ბოლგარიის პოლიტიკური მდგომარეობა. ნელიდგავი ურჩევს ოსმალეთს, რომ მოითხოვეე, რათა პრინცმა კობურგელმა ბოლგარიას თავი დანებოსო.

ვეტერბურგის ბირჟა 3 მარტი

	ფულდგენა.	გაყიდვა.	ბოლო-ფასი.
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ზუთ-მანათიანი ოქრო.	— ,,	— ,,	9 67
ტამოჟნის კუპონები .	— ,,	— ,,	193 ,,
მანათიანი ვერცხლის ფული	— ,,	— ,,	1 42
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	— ,,	— ,,	267, ,,
—მეორისა	— ,,	— ,,	246¾
გირავნობ. ფურცელნი ტფილისის ბანკისა .	— ,,	98 ,,	— ,,
ქუთაისის ბანკისა . .	— ,,	98 ,,	— ,,
ტფილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა	— ,,	— ,,	83½

ტელეგრაფიანი ცნობანი

ნიჭრი

1 მარტიდამ 15 მარტამდე »

თეთრი ბერი რუსული 1 გრ. 5 კაპ.
ბერი 1-ის ხარისხისა . . 3 »
2 » 2½ »
თონის ფითალი ბერი 1-ის ხარის. 5 »
» » 2 » 3½
» » 3 » 3 »
ჯვარის მამის ბერის ღვინეი »
1-ლის ხარისხისა . . 5 »
მე-2 ხარისხისა . . 4 »
მე-3 — . . . . »
ცხვრის ხორცი 1-ლის ხარისხისა. 10 »
სუფი . . . . 16 »
ძროხის ხორცი . . . 9 »
» 2 » 8 »
ღორის ხორცი 1-ის ხარისხისა. » »
2 » » »

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა

შავს ზღვაზედ.

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ნაშუადღევის 4 საათზედ მოკოკ გზით და ნოვოროსიისკსა და ყირიმში შეიდის.

შაბათობით საღამოს 8 საათზე შორის გზით (ეკეკლ ნავთ-სადგურეში შეიდის).

კვირაობით საღამოთა, საზღვარგარედ, სტამბოლამდე მადის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამისს შორის გზით.

პარასკევობით დიდით ოდესიდამ მოკოკ გზით (ყირმსა და ნოვოროსიისკში შესვლით).

შაბათობით—დიდით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—იმის შემდეგ, როცა სოხუმიდამ მოდის ბეკი შორის გზით; ხუთშაბათობით—დიდის 9 საათზე და მასწრეს მოკოკ გზით მოსიარულე კოკეასიისა და ეირიმის ბეკსა.

შაბათობით—დიდის 9 საათზე და მასწრეს შორის გზით მოსიარულე კოკეასია-ეირიმისა და რუმეიდა-ანატოლიისაკენ წამსვლელს ბეკს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკევობითა და კვირაობით. რაკი ბეკი მოკა ფოთიდამ, ბათუმის საბუნტო ბაღასწეკეტს ხოდმე, როდის წკა უკან.

ამის გარდა ეოკეკ-კვირა ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ეირიმ-კოკეასიის ნავთსადგურებიდამ ბაღასწეკეტს ბადზე ბეკი.

კვირაობით, საღამოზე, და სამშაბათს ბათუმისკენ მიდიან, რაკი თავის საქმეებს გასთავებენ. მერე ბათუმიდამ პარასკევობით მიდიან ეირმ-კოკეასიის ენთ-სადგურებისკენ, ხოდო თუ საკმარო, ფოთშიაც შეიდიან ხოდმე.

რუსეთის საბუნეთო საზოგადოების საბუნეტო ინოფოსს სასახლეთ ქუჩაზე, ოფოსეს ნომერ 101.

განცხადებანი

სასახლის ქუჩაზედ, შტაბის პირდაპირ,

„ევროპის ნომრებში“

იძლევა რიგიან ფასად კარგი და სუფთა ოთახები.

(4—3) მიხეილ ხუნდაძე

 КАВКАЗ. САМОУЧИТЕЛЬ САМОГОВАРЯЩИЙ

САВАЛЕОНСКОЕ САМОГОВАРЯЩИЙ

(ეუბნებიდის ბეგრეზე)

ისყიდება სხვა-და-სხვა ხეხილი და სადეკორაციო მცენარენი. ვინაც ჭსურს სია ანუ პრეისკურანტი გასასყიდის ხეხილისა, უსასყიდლოდ გაგზავნება. (10—7)

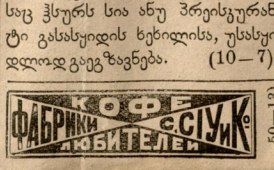

50—13)

ბეჭედი

ბეჭედი

ბეჭედი

ბეჭედ-ბეჭედ

ბეჭედ-ბეჭედ

ბეჭედ-ბეჭედ